

Covenant & Conversation

Jonathan Sacks
THE RABBI SACKS LEGACY

TETSAVE • תצוה

MANEVİYAT ÜZERİNE ETÜTLER

BASED ON THE TEACHINGS AND WRITINGS OF RABBI LORD JONATHAN SACKS 7"צט

Covenant & Conversation yazılarına sağladıkları ve Harry (Chaim) Schimmel'in anısına adanan cömert sponsorlukları için Schimmel Ailesi'ne teşekkürlerimizle.

"R. Chaim Schimmel'in Tora'sını, onunla ilk karşılaştığım zamandan beri severim. Sadece yüzeysel gerçekle değil, altta yatan daha derin gerçeğe olan bağlantısıyla da ilgilenmeye gayret eder. 60 yıldır kendisine eşlik eden olağanüstü eşi Anna'yla birlikte, aile, cemaat ve Tora sevgisine adanmış bir yaşam inşa ettiler. Ortaya koydukları örnek yaşamla beni fazlasıyla etkilemiş müstesna bir çift."

- Rabi Sacks

İlham ve Ter

• Bu özet, Rabi Sacks'ın bu haftaki Covenant & Conversation yazısından uyarlanmıştır. Bu yazıya aşağıdaki adresten erişilebilir: <https://www.rabbi-sacks.org/covenant-conversation/tetzaveh/inspiration-perspiration/>

Gayretli çalışmayı tanımlayan antik İbranice sözcük *avodah*dır. Bu sözcük aynı zamanda Tanrı'ya "ibadet etmek" anlamına da gelir. Neden? Çünkü bizler herhangi bir manevi gelişim şeklini başarmanın, çalışmayı gerektirdiğine – ama gayret ve düzenli eylemle bunun mümkün olduğuna – inanırız.

Bazı büyük Hahamlar arasında ünlü bir tartışma vardır. Her biri neyin *kelal gadol baTora*, yani Tora'daki en önemli ilke olduğu konusundaki görüşünü belirtir.

Ben Azay "Tanrı, insanı yarattığı günde, onu Tanrı'nın suretinde yaptı" (Bereşit 5:1) pasuğunu önerir.

Ben Zoma "Şema Yisrael – Dinle Yisrael; A-Şem Tanrı'mızdır; A-Şem, birdir" pasuğunu tercih eder.

Ben Nanas, "Akranını kendin gibi sev" ilkesinin Yahudilikte daha da temel niteliğe sahip olduğunu söyler.

Sonra Ben Pazi bu haftaki *peraşadan* bir pasuk aktarır: "İlk kuzuyu sabah yap ve ikinci kuzuyu akşam üstü yap" (Şemot 29:39) – veya bizim bugün söyleyebileceğimiz üzere, Şahrit, Minha ve Arvit duaları. Tek kelimeyle: "rutin". Sonunda Ben Pazi'nin haklı olduğu konusunda fikir birliğine varılmıştır.

Ben Pazi'nin sözlerinin anlamı açıktır: Diğer Hahamlar tarafından seçilen pasuklarda önerilen tüm yüksek idealler – insanın Tanrı'nın suretinde olması, Tanrı'nın Bir'liğine yönelik inanç, akran sevgisi – aynı zamanda kalbin alışkanlıkları haline de gelen davranış alışkanlıklarına dönüşmedikçe pek az öneme sahiptir. Hepimiz büyük fikirlere, ilhamlara, hayatımızı değiştirebilecek bir projeye sahip olabiliriz. Ama genellikle bir gün, bir hafta veya en çok bir yıl sonra bu düşünce unutulup gider ve uzak bir anı şeklini alır, en iyi ihtimalle "olabilirdi, ama olamadı" dediğimiz bir şey haline gelir.

Dünyayı değiştiren insanlar, bunu ister küçük adımlarla isterse de görkemli yollarla yapıyor olsunlar, doruk deneyimleri gündelik rutinelere dönüştüren, ayrıntıların fark yaratığını bilen ve gayretli çalışma

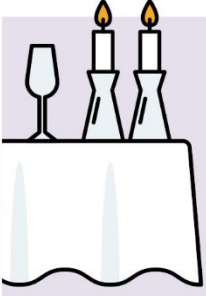
rutinini uzun bir dönem boyunca sürdürülebilir halde geliştirmiş olanlardır.

Yahudiliğin büyüklüğü, yüksek idealleri alıp, onları davranış şablonlarına dönüştürmesidir. *Alaha* (Yahudi kanunu) – tıpkı o büyük yaratıcı akılların sahipleri gibi – beyni adapte eden, hayatlarımıza disiplin katan ve hissetme, düşünme ve davranma şeklimizi değiştiren bir rutinler kümesi içerir.

Yahudiliğin büyük kısmı, dıştan bakanlara – ve bazen içeridekilere de – sıkıcı ve mükerrer görünüyor olsa gerekir. Çeşitli rutinleri izler, minik detaylara odaklanırsınız ve bazen bu, heyecan, drama ve ilhamdan yoksun görünebilir. Ama işte, romanı yazmak, senfoniye bestelemek, filmi yönetmek, üstün bilgisayar uygulamasını mükemmelliğe ulaştırmak veya milyardolarlık bir iş kurmak da çoğu zaman tam olarak budur. Bu tamamen bir gayretli çalışma, odaklanmış dikkat ve gündelik ritüeller meselesidir. Sürdürülebilir büyüklük bütünüyle buradan gelir.

Bu ritüellerin bir etkisi vardır. Doktorlar şimdi, mükerrer manevi egzersizlerin beyni yeniden yapılandırıldığını taramalar ve araştırmalarla kanıtlamışlardır. Bu bize içsel direnç ve esneklik verir. Bizi daha minnettar hale getirir. Bize benliğimizin kaynağına yönelik temel bir güven verir. Kimliğimizi, davranış, konuşma ve düşünme tarzımızı şekillendirir. Tıpkı tenis oyuncularının tenis kortlarında antrenman yapmaya ve roman yazarlarının, gündelik yazı disiplinlerine ihtiyaçları olması gibi, aynı şekilde bizim de, bizi manevi büyüklüğe götürecek gündelik ritüellere ihtiyacımız vardır. Tanrı'ya ibadet etmek, *avoda*, yani gayretli çalışmadır; ama insanı yüksek başarıya erişirebilir.

Eğer ani ilham peşindeyseniz, bir yıl veya bir ömür boyunca her gün onun için çalışın. Maneviyat doruklarını ne kadar çok arıyorsanız, Tanrı'ya ulaşmanın Yahudice "yolu" olan *alaha* ritüel ve rutinine de o kadar ihtiyacımız vardır.

Şabat Sofrasında

1. Yahudiliğin gündelik görevlerinde anlam buluyor musunuz? Bunlar size birer iş gibi geliyor mu?
2. Yaptığımız gündelik *mitsvaların* size anlamlı gelmesini nasıl sağlayabilirsiniz?
3. Sizce din ve inanç, daha çok, yoğun manevi deneyimlerle mi ilgili olmalıdır? Yoksa Rabi Sacks'ın, ritüel ve rutinin hissetme, düşünme ve davranma şeklimizi değiştirebileceği görüşüyle hemfikir misiniz?

Her Yıl Bir Armağan

Av. Michal Cotler-Wunsh

Yıllar önce bir araştırma projesine odaklanmıştım. Amacım, üniversitelerin, gerek üniversite eğitiminin misyonunda gerekse de özgürlük ve saygınlık ilkelerinde aslında merkezi bir yere sahip olması gereken konuşma özgürlüğünü kısıtlayıcı yeni kurallar yaratmasının etkilerini tespit etmektir. Bu konuya ilgim özellikle, kampüslerde kapsayıcılık, çeşitlilik ve eşitliği temin etmek üzere iyi niyetle öne sürülmüş “konuşma kuralları” benimsendiği zaman bile, tam olarak aynı zamanda, Yahudi ve Siyonist öğrencileri hedefleyen antisemitizm ve saldırılara dair göstergelerin de gittikçe artıyor olduğunu gözlemlediğim zaman doruk noktasına ulaşmıştı. Rabi Sacks ile birlikte bu projeyi aramızda tartıştık.

Araştırmamı ve vargılarımı olabildiğince kısa bir süre içerisinde kamuya sunma gereğim konusundaki endişemden bahsettim. Bu acil gerekliliğe rağmen, bu meseleleri teşhis etme, yazma ve yayımlama süreci, özellikle de olaylar gelişmekteyken, ne hızlı yapılabilecek bir şeydi ne de kolaydı. Oldukça uzun zaman alıyordu. Hep yanımda taşıdığım ve el üstünde tuttuğum inanılmaz ilham anları arasında, Rabi Sacks'ın, kendi kişisel deneyimini açarken ortaya koyduğu tevazu ve cömertliğin yeri büyük. Rabi Sacks ilk kitabını 40 yaşındayken yazdığını paylaştı benimle. O yıldan itibaren her yıl bir kitap yayımlamış olduğunu düşünmek beni hâlâ hayret içinde bırakıyor. Bu onun, vaaz ettiklerini şahsen yapmaya yönelik inanılmaz adanmışlığının bir delilidir ki bu da bu haftaki *peraşa* derslerinin bir yankısı niteliğindedir.

Takdire şayan şekilde, Rabi Sacks'a her yıl bir armağan üretme olanağını sağlayan, gündelik rutinleri, disiplini, gayretli çalışması ve geçmişle geleceği birbirine bağlayan köprü olma taahhüdünün azmiydi. Onun, hedef uğruna her gün çalışma sorumluluğuyla birlikte her birimiz için bıraktığı ilham budur. Böylece Rabi Sacks bize gerek bireyler gerekse de kolektif olarak kabiliyet ve güç veren bir ‘hayat değiştirici fikirler’ mirası bırakmıştır: bize meydan okuyan durumları birer fırsat olarak tanımlamak; onun başlamış olduğu yolculuğa devam etmek; onun bize armağan ettiği öğretilerini, kırık dünyamızı iyileştirmek ve dönüştürmek için uygulamaya geçirmek – adım adım; aşama aşama ilerleyerek.

• Michal Cotler-Wunsh bir avukat, araştırma görevlisi, politika ve strateji danışmanıdır. İsrail'in 23. Keneset'inde milletvekili olarak görev yapmıştır ve şimdi Rabi Sacks Legacy mütevellit heyetindedir.

A CLOSER LOOK

• Michal Cotler-Wunsh şimdi Rabi Sacks ve yazıları hakkındaki düşüncelerini paylaşıyor.

Rabi Sacks'ın bu haftaki yazısında en beğendiğiniz kısım hangisi?

“Hepimiz büyük fikirlere, ilhamlara, hayatımızı değiştirebilecek bir projeye sahip olabiliriz. Ama dünyayı değiştiren insanlar, bunu ister küçük adımlarla isterse de görkemli yollarla yapıyor olsunlar, doruk deneyimleri gündelik rutinlere dönüştüren, ayrıntıların fark yaratıldığını bilen ve gayretli çalışma rutinini uzun bir dönem boyunca sürdürülebilir halde geliştirmiş olanlardır.” Bu tek kısım, bir anne, eş ve kamu görevlisi olarak yüzleştirdiğim sınavların birçoğuna hitap ediyor.

Sizce burada gelecek nesil için anahtar mesaj nedir?

Kişisel düzeyde bu alıntı beni, ister okuldayken ister İsrail Savunma Kuvvetleri'nde görev yaparken kendi kişisel sınavlarıyla yüzleşen çocuklarıma yönelik önemli bir mesajla donatıyor. Bize, sıklıkla kanıksanabilen, geçitirilebilen veya unutulabilen bir şeyi hatırlatıyor: gayretli çalışma, azim ve eylem insanlarına değer vermenin önemi. Bunlar kendi ortağımdayken bulduğum ve derin bir saygı duyduğum, el üstünde tuttuğum özellikler. Bu alıntı aynı zamanda kendi ilk kitabımı tamamlama ve yayımlama taahhüdümü de teşvik ediyor ve derinleştiriyor.

Bu fikri nasıl eyleme geçirebiliriz?

Profesyonel ve bir kamu görevlisi olarak, özellikle de etraftaki patırtıyı duymanın ve onun üzerine yükselmenin bazen zor olduğu bir karar

TORAH TRIVIA

S: Koen Gadol Aaron ile Şuşan'daki Pers Kralı Ahaşveroş arasında kaç bağlantı bulabiliyorsunuz?

C: Hem Aaron hem de Ahaşveroş birer liderdi. Her ikisi de kraliyet soyuyla bağlantısı olan kadınlarla evlenmişlerdi; Aaron, soyundan David ve hanedanının geleceği Yeuda kabilesine mensup Elişeva bat Aminadav'la; Ahaşveroş ise Kral Nevuhadnetsar'ın torunu olan Vaşti'yle evlenmişti.

Her ikisinin ismi aynı harfle (*alef*) başlamaktadır.

Her ikisi de isimleri yine birer *alef* ile başlayan kadınlarla evlenmişlerdi (Elişeva ve Ester).

Her ikisi de *bigde Keuna* (münhasıran Koen Gadol tarafından giyilen Koenlik giysileri) giymiş ve her ikisi de Mişkan / Bet Amikdaş'a ait özel eşyaları kullanmıştı. Belki siz de arada başka bağlantılar bulabilirsiniz!

noktasında, eylem ve cesaret gerektiren kritik bir umut hatırlatıcısı olarak hizmet ediyor. Sürekli bir ulus oluşturma yolculuğu içindeyiz; binlerce yıllık sürgün ve zulüm sonrasında eşitliğe bağlı bir şekilde atasal anavatanımızın kalbinde, Yahudilerin ebedi umut şehri Yeruslayim'de egemenliğe geri dönüşün mucizevi anlarını yaşıyoruz. Bir ardışık işler süreci içindeyiz ve bu, *avodayı*, disiplini, eylem alışkanlıklarını, sıradan, düzenli, mükerrer rutini, ayrıntılara ve gayretli çalışmaya takıntı düzeyinde bir bağlılığı ve uzun bir süre boyunca sürekliliği gerektiriyor. 75 yaşındaki bir gencin kusurlarının yanında muazzam başarılarını tanıyarak ve kutlayarak, zaman ve mekânı aşma ve birbirine bağlama taahhüdüyle, kendi neslimizin rolünü ve sorumluluğunu, direnç ve esneklikle takip etmeye devam etmek durumundayız. Dolayısıyla bu umut hatırlatıcısı kritik bir önem taşıyor.

- David Woolf'un Torah IQ adlı çalışmasından uyarlanmıştır. Tora hakkında 1500 bilmece içeren bu çalışma dünyanın her yerinde Amazon'dan temin edilebilir.

